

NORGES HØYESTERETT

Den 20. april 2007 avsa Høyesterett dom i

HR-2007-00734-A, (sak nr. 2007/71), straffesak, anke,

A

(advokat Gunnar K. Hagen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

(førstestatsadvokat Arnfinn Hval)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Tønder**: Saken gjelder straffutmåling ved fartsovertredelse – spørsmål om idømmelse av samfunnsstraff for kjøring med en hastighet av 97 km/t i 50-sone.
- (2) Sandefjord tingrett avsa tilståelsesdom 12. september 2006 med slik domsslutning:

”A, født 00.00.1984, dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 31, 1. ledd, jf. § 5, første ledd, jf. annet ledd, jf. skilteforskriftens § 8 til fengsel i 18 – atten – dager.

A idømmes tap av føreretten i medhold av vegtrafikkloven § 33 nr. 2 og forbud mot å kjøre førerkortfri motorvogn, jf. vegtrafikkloven § 35 for en periode på 12 – tolv – måneder. Den tid førerkortet har vært beslaglagt kommer til fradrag i tapsperioden.”
- (3) A anket over straffutmålingen til Agder lagmannsrett, som 12. desember 2006 avsa kjennelse med slik slutning:
 - ”1. Anken over straffutmålingen forkastes.
 2. A, født 00.00.1984, dømmes til å betale saksomkostninger for lagmannsretten med 2 500 – totusenfemhundre – kroner.”

- (4) A har anket over straffutmålingen idet han gjør gjeldende at det istedenfor straff av ubetinget fengsel, burde ha vært anvendt samfunnsstraff.
- (5) Saken er i Høyesterett behandlet sammen med sak nr. 2007/227, som gjelder spørsmål om anvendelse av samfunnsstraff ved kjøring i 134 km/t i 80-sone.
- (6) *Jeg er kommet til at anken ikke kan føre fram.*
- (7) Den fartsoverskridelse A har gjort seg skyldig i, fant sted tirsdag 18. juli 2006 ca. kl 21.15 i Sandefjord. Han førte da sin personbil med en hastighet av 97 km/t på en strekning som var skiltet til 50 km/t. Fartsoverskridelsen ble registrert ved lasermåling.
- (8) I lagmannsrettens kjennelse er det gitt følgende beskrivelse av kjøreforholdene på den aktuelle vegstrekningen:

”Det var tørr og bar asfalt og det legges til grunn at det på det aktuelle tidspunktet ikke var annen trafikk på stedet. Den aktuelle veistrekningen er rett og oversiktlig. Gaten ligger bynært med bolighus på den ene siden av veien og ulike forretnings-/næringsbygg på den andre siden. Mellom veibanen og bolighusene er det fortau. Det er utkjøringer fra bolighusene til veien. I nærheten av stedet der politiet hadde plassert måleinstrumentet er det en fotgjengerfelt, og det var mot dette som domfelte kjørte.”

- (9) Det er videre opplyst at det ikke skal ha oppstått noen konkret faresituasjon eller at det på annen måte var noe påfallende ved kjøringen utover det farepotensialet som selve hastigheten representerte.
- (10) Fram til 2004 var det i rettspraksis etablert en grense på noe over 90 km/t for når fartsovertredelse i 50-sone medførte ubetinget fengsel. I Rt. 1988 side 1212 ble det gitt betinget fengsel ved en hastighet av 91,8 km/t. Hastigheten ble ansett å ligge i grenseområdet for de fartsoverskridelser som etter rettspraksis kunne føre til ubetinget fengselsstraff. Også i Rt. 1994 side 1045 ble en hastighet av 92 km/t ansett å ligge i grenseområdet. I denne saken ble det utmålt en ubetinget fengselsstraff fordi den aktuelle kjørstrekningen ble vurdert som trafikkfarlig.
- (11) I 2004 ble det i tre avgjørelser avsagt av Høyesterett 17. november åpnet for bruk av samfunnsstraff ved fartsovertredelser. Til dags dato foreligger i alt fem avgjørelser, der det i to er gitt samfunnsstraff, mens det i de øvrige er blitt reagert med ubetinget fengsel.
- (12) Om bruk av samfunnsstraff ved fartsovertredelser uttalte førstvoterende i Rt. 2004 side 1776 i avsnitt 16 at det ”bør vere rom for eit område mellom fengsel på og fengsel utan vilkår også når det gjeld fartsoverskridingar ned mot grensene eg har omtala”. Den grensen det vises til, var grensen mellom betinget og ubetinget fengsel i 100-sonen, som i dommen var angitt til 155 km/t.
- (13) I avgjørelsene er det imidlertid ikke gitt noen anvisning på i hvor stort område mellom betinget og ubetinget fengsel samfunnsstraff kan benyttes. Det er sprikende praksis fra lagmannsrettene her.
- (14) Jeg mener retts tekniske hensyn kan tale for at det bør fastsettes veiledende normer for når det som utgangspunkt skal reageres med samfunnsstraff ved grove fartsovertredelser. Vi står overfor masseovertridelser hvor både hensynet til likebehandling og den praktiske

håndteringen tilsier at det opereres med et regelsett som er lett å håndheve. Spesielle omstendigheter både med hensyn til kjøring, kjøreforhold og utøverens person kan gi grunnlag for å fravike utgangspunktene både i mildere og strengere retning.

- (15) I sitatet fra Rt. 2004 side 1776 nevnt foran, forutsettes at området for bruk av samfunnsstraff ligger ”ned mot grensene” for bruk av ubetinget fengsel. I Rt. 2005 side 168, avsnitt 7, oppsummeres rettspraksis slik at samfunnsstraff anvendes ved fartsoverskridelser som ”så vidt ligger over grensen” for bruk av ubetinget fengsel, jf. også Rt. 2005 side 170, avsnitt 7.
- (16) Sitatene indikerer at den nedre grense for når det som utgangspunkt skal reageres med samfunnsstraff, er den tidligere grensen mellom betinget og ubetinget fengselsstraff. Jeg er enig i dette utgangspunktet. Som tidligere vist er denne for kjøring i 50-sonen i overkant av 90 km/t.
- (17) Verken i disse eller i noen av de øvrige avgjørelsene gis det noen antydning om hvor langt over denne grensen samfunnsstraff kan benyttes. I Rt. 2004 side 1776 og i Rt. 2005 side 168, som er de to dommene der samfunnsstraff har vært benyttet, gjaldt det hastigheter som lå ganske nær grensen – henholdsvis 156,69 km/t i 100-sonen, der grensen lå på 155 km/t, og 112 km/t i 60-sonen, der grensen lå på 110 km/t. I to av avgjørelsene der det ikke ble gitt samfunnsstraff, Rt. 2004 side 1772 og Rt. 2004 side 1774, ble fartsoverskridelsene ansett for å være for store til at det kunne anvendes samfunnsstraff. I den tredje avgjørelsen, Rt. 2005 side 170, ble samfunnsstraff ikke gitt på grunn av domfeltes tidligere overtredelser av vegtrafikkloven. Rettspraksis gir således ingen klar veiledning om hvor den øvre grensen bør ligge.
- (18) De nevnte sitater tyder imidlertid på at samfunnsstraff er tenkt benyttet i et nokså begrenset område, noe jeg finner må være riktig. Allmennpreventive hensyn taler for en streng straffutmålingspraksis, og selv om også samfunnsstraff gir en klart følbar reaksjon, især når dette kombineres med tap av føreretten, bør det reageres med ubetinget fengselsstraff ved særlig grove fartsovertredelser.
- (19) Sett på bakgrunn av farepotensialet som normalt vil foreligge i 50-sone, er jeg kommet til at samfunnsstraff som utgangspunkt bør kunne benyttes opp til og med 95 km/t, men ikke høyere.
- (20) I vår sak gjelder det kjøring i 97 km/t. Det foreligger ingen spesielle omstendigheter som kan tilsi at samfunnsstraff i dette tilfellet bør benyttes ut over den rammen som jeg her har trukket opp. Forsvareren har vist til at A har gitt en uforbeholden tilståelse. Jeg kan ikke se at dette bør få betydning for valg av reaksjonsform.
- (21) Jeg er derfor kommet til at anken bør forkastes.
- (22) I tingretten ble A fradømt retten til å føre motorvogn i 12 måneder, jf. Vegtrafikkloven § 33 nr. 1. Ved tap av føreretten i 12 måneder eller mer må det alltid avlegges ny full førerprøve, jf. forskrift om tap av retten til å føre motorvogn mv. § 8-3 siste ledd, jf. § 8-1 første ledd. Ved en feil er dette ikke kommet med i tingrettens domsslutning. Det må derfor i slutningen tas med et tillegg om dette.

(23) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. Som vilkår for å få føreretten tilbake etter utløpet av tapsperioden må A, født 00.00.1984, ta full ny førerprøve, jf. vegtrafikkloven § 33 nr. 1 femte ledd, jf. forskrift om tap av retten til å føre motorvogn mv. § 8-3 siste ledd, jf. § 8-1 første ledd.

(24) Dommer **Coward:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(25) Dommer **Stang Lund:** Likeså.

(26) Dommer **Endresen:** Likeså.

(27) Dommer **Gjølstad:** Likeså.

(28) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. Som vilkår for å få føreretten tilbake etter utløpet av tapsperioden må A, født 00.00.1984, ta full ny førerprøve, jf. vegtrafikkloven § 33 nr. 1 femte ledd, jf. forskrift om tap av retten til å føre motorvogn mv. § 8-3 siste ledd, jf. § 8-1 første ledd.

Riktig utskrift bekreftes: